

KRONIKA DZIAŁALNOŚCI MUZEUM HISTORYCZNEGO MIASTA KRAKOWA ZA ROK 1986

Miniony rok w działalności Muzeum, zaznaczył się różnorodnością podejmowanych prac, które koncentrowały się jak zwykle na dwóch podstawowych kierunkach; utrzymania w należytym stanie bazy lokalowej oraz realizacji zadań podstawowych tzn. gromadzenia, zabezpieczania, naukowego opracowania i udostępniania zbiorów.

Wśród prac remontowych i konserwatorskich na podkreślenie zasługuje ukończenie konserwacji kamieniarki zabytkowego ganku w Starej Synagodze przy ul. Szerokiej 24, modernizacja i uzupełnienie instalacji antywłamaniowej w tym obiekcie, naprawa dachu i odnowienie elewacji północnej ściany budynku głównego muzeum „Pałacu Krzysztofora”, mo-

dernizacja i remont pomieszczeń biurowych oddziału przy ul. Pomorskiej 2.

Ważnym dokonaniem było wykonanie i zamontowanie wyposażenia magazynu zbiorów w budynku przy ul. Jagiellońskiej 4 (szafy, komody). Zaniepokojenie budził brak działań ze strony władz miasta na rzecz wykwaterowania dotychczasowych użytkowników „Celestatu”, gdzie po remoncie ma znaleźć miejsce ekspozycja „Dziejów obronności i Bractwa Kurkowego w Krakowie”. Ukończono opracowanie projektu rewaloryzacji i adaptacji na cele muzealne obiektu przy pl. Mariackim 3 — „Kamienica Hipolitów”.

Z prac merytorycznych, za szczególnie ciekawe osiągnięcia uznać należy dwie interesujące ekspozycje; jedna poświęcona życiu miasta w XX-leciu międzywojennym „W międzywojennym Krakowie”, druga zaś, obejmowała znacznie większy obszar czasowy i poświęcona była dziejom krakowskich fortyfikacji „Od palisady do fortu” (zorganizowano ją z okazji 700-lecia obronności i murów obronnych Krakowa).

Obok tradycyjnego konkursu szopek i wystawy pokonkursowej, oraz coraz bardziej wrastającej w tradycję pokonkursowej ekspozycji fotograficznej „Ocalić od zapomnienia”, muzeum, było inicjatorem kolejnego już w ciągu ostatnich trzech lat konkursu, którego adresatem było krakowskie środowisko plastyczne, a który zaowocował szeregiem prac pokazanych następnie na ekspozycji „Współczesny portret krakowski”.

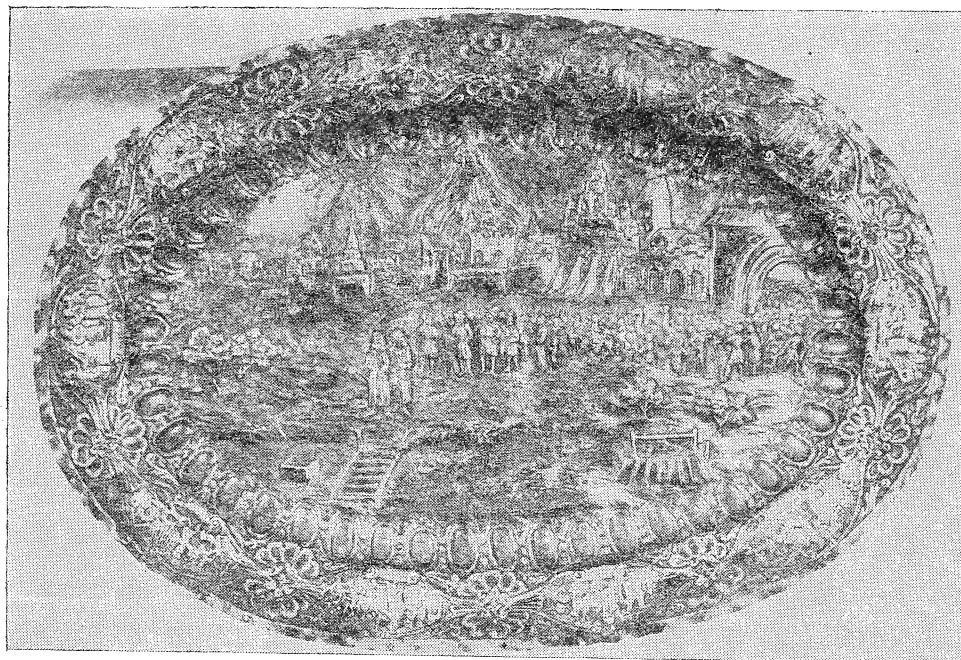
W tym też roku podjęto decyzje o wznowieniu wyczerpanych już przewodników po Starej Bożnicy oraz przygotowaniu do druku przewodnika po ekspozycji stałej, tak, aby od następnego roku wszystkie wystawy miały odpowiednie materiały reklamowe.

ZBIORY

W ciągu opisywanego roku, zbiory Muzeum, w efekcie różnorodnych zabiegów, wzrosły o 1231 eksponatów. Wśród nowonabytych obiektów 390 pozyskano na drodze zakupu, 571, to przekazy, a 270, to dary. Przyjęto też w depozyt dwa przedmioty: obraz

1. W. E. Radzikowski — Poświęcenie szabel T. Kościuszki i gen. J. Wodzickiego

2. Taca srebrna ze scenami ze Starego Testamentu, 1 poł. XIX w.

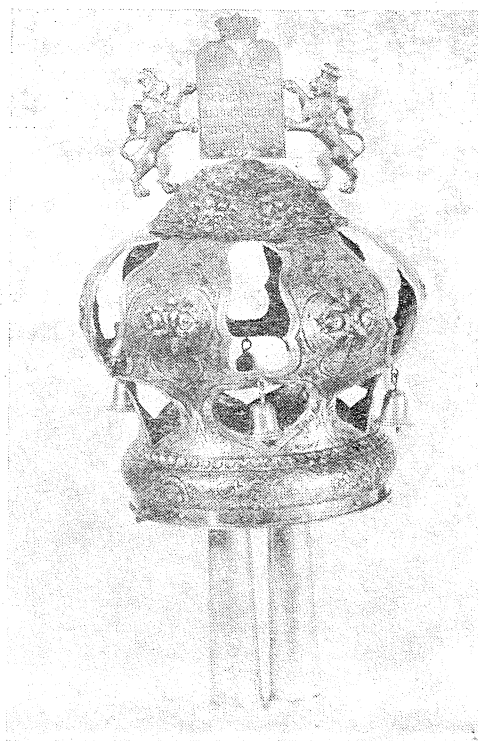
L. Lewickiego „Pogrzeb robotnika” oraz XIX wieczny samowar, pochodzący z Tuły. Charakteryzując nowe nabytki, należy wskazać, że podobnie jak w latach poprzednich, obok wybitnych dzieł sztuki z zakresu malarstwa, rzemiosła artystycznego, cennych pojedynczych mebli uzupełniających nasze dotychczasowe zasoby, wiele z pozyskanych obiektów, to przedmioty drobne, o charakterze bibelotów. Wszystkie one w sposób znaczący wzbogacają nasze kolekcje, podosząc ich atrakcyjność oraz rangę i znaczenie dokumentacyjne. W roku bieżącym z wielkim zadowoleniem podkreślić należy duży udział wśród nowopozyskanych obiektów darów. Ogólna wartość eksponatów pozyskanych w ten sposób sięgała sumy 5.000.000 zł. Traktujemy to, jako wyraz dużego zaufania dla naszej placówki, a także uznania dla troski i pietyzmu, jakim otaczamy dobra naszej narodowej kultury. Wszystkim Ofiarodawcom na tej drodze składamy wyrazy serdecznych podziękowań.

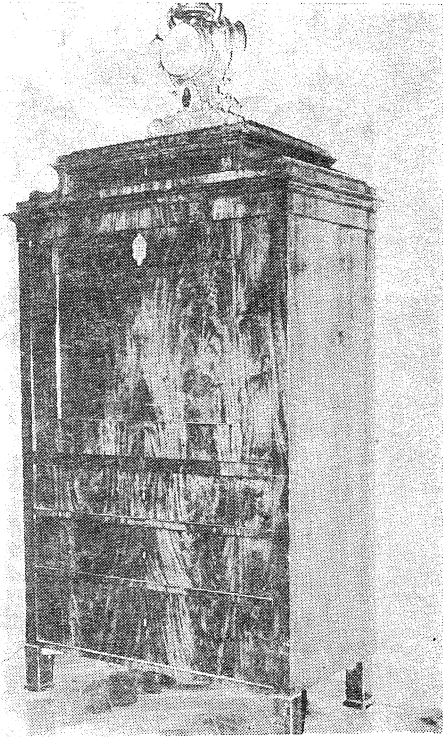
Komisja Zakupu Muzealiów odbyła 8 posiedzeń, kwalifikując i wyceniając obiekty nabywane do zbiorów zarówno naszego Muzeum, jak również Muzeum Historii Starego Teatru. Komisja Wyceny Darów, Przekazów, Depozytów i Wypożyczeń odbyła 42 posiedzenia, na których wycenione zostało 1906 obiektów. Wszystkie nabytki zarejestrowano w Księdze wpływu Muzealiów oraz przekazano działom merytorycznym do naukowego opracowania. W ramach bieżącej kontroli zasobu, sprawdzono stan zabezpieczenia muzealiów, kontynuowano rozpoczęte w roku ubiegłym spisy z natury, ukończono spis zbiorów fotograficznych oraz kolekcji pocztówek, prowadzono prace spisowe obiektów znajdujących się na wystawach stałych. Pracownia fotograficzna wykonała zdjęcia dokumentacyjne ekspozycji stałych oraz ponad 2000 fotografii do kart katalogu naukowego. Prace inwentaryzatorskie przebiegały prawidłowo. Wszyst-

kie nabytki tegoroczne zostały opracowane i wpisane do Ksiąg Inwentarzowych.

Wśród zakupionych w tym roku obiektów na szczególną uwagę zasługują m.in. widoki Krakowa i okolic, szkic do obrazu „Lato w Bronowicach” mal. L. de Laveaux, „Dom Czepców w Bronowicach” —

3. Korona na Torę, lata 40-te XIX w.

4. Sekretera, ok. 1820 r.

6. Portret Juliana Kawalca — mal. J. Salamon

mal. Jaźwiecki, „Widok na Plac Mariacki” dat. ok. 1892 r., autorstwa E. Fabijańskiego. Bardzo interesujące zarówno ze względów artystycznych, jak i na przedstawione postaci, są nabyte ostatnio portrety m.in. Franciszka i Józefy Wysockich z 30-tych lat XIX w. niesygnowane, dalej W. Kossaka „Szkic do portretu Zofii Jachimeckiej”, K. Pochwalskiego „Portret A. Woycickiego” z 1929 r., malowany przez J. Kasaraba „Portret E. Solarzkiego w roli Pana Młodego w Weselu”. Obok wyżej wymienionych warto wymienić W. E. Radzikowskiego obraz przedstawiający „Poświęcenie szabel T. Kościuszki i gen. J. Wodzickiego” oraz niesygnowany obraz przedstawiający „Bolesława Bieruta na budowie Nowej Huty”.

5. Portret Tadeusza Hołuja — mal. St. Wiśniewski

Z myślą o przyszłej wystawie „Krakowskich wnętrz mieszkalnych”, która planowana jest w oddziale „Kamienica Hipolitów”, nabyto szereg interesujących mebli, znakomicie uzupełniających nasze zasoby. Wśród nich m.in. komodę z intarsją z XVIII w., sekreterę z ok. 1820 r., serwantkę w typie Ludwik Filip, kredens — biedermeier z ok. 1830 r., sekretarzyk — biedermeier z ok. 1830 r. Obok wyżej wymienionych eksponatów, nabyto szereg bardzo ciekawych bibelotów.

Zbiory judaistyczne powiększyły się m.in. o 28 rysunków A. Markowicza o tematyce żydowskiej, koronę na torę z lat 40-tych XIX w. — srebro, tacę srebrną ze scenami ze Starego Testamentu, świecznik stojący z napisem hebrajskim — mosiądz.

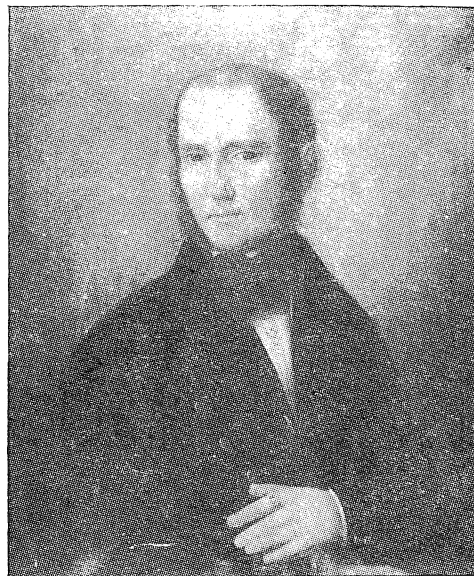
Wśród teatrliów, warto przede wszystkim wymienić obrazy, meble, fotografie i odznaczenia — pamiątki po znakomitej aktorce Zofii Jaroszewskiej, oraz Lalkę z Szopki Zielonego Balonika, przedstawiającą prof. Stanisława Tarnowskiego.

Wśród militariów najciekawsze to: bęben (kocioł) turecki z XVIII w., rewolwer typu Smith — Wesson prod. USA.

Z przekazów i darów do najcenniejszych należy zaliczyć: malowany przez J. Salamona „Portret Juliana Kawalca”, St. Wiśniewskiego „Portret pisarza Tadeusza Hołuja”, mozaikę „Forum Romanum”, stanowiącą dar Papieża Jana Pawła II dla Przewodniczącego Rady Państwa prof. H. Jabłońskiego, który przekazał ją do naszych zbiorów, osiem współczesnych „Widoków Krakowa”, 20 medali autorstwa A. Kostrzewy, a dotyczących osób związanych z naszym miastem, suknię balową z lamy z ok. 1930 r., części

7. Portret Józefy Wysockiej — mal. nieznanymi ok. 1830/40

8. Portret Franciszka Wysockiego — mal. nieznanymi ok. 1830/40

munduru ppor. Dywizji Pancерnej 2 korpusu Polskiego, oraz zbiór fotografii z XX-lecia międzywojennego.

Szereg działań porządkowych podjęto w bibliotece muzealnej. Przeprowadzono scontrum, obejmując nim całość zasobu książek, czasopism, druków ulotnych, zbiorów kartograficznych i archiwaliów. Jednocześnie prowadzono aktywną działalność zbieracką. Opracowano i zinwentaryzowano 390 woluminów wydawnictw zwartych, 140 zeszytów wydawnictw ciągłych, 100 druków ulotnych oraz 250 archiwaliów, łącznie — 880 pozycji.

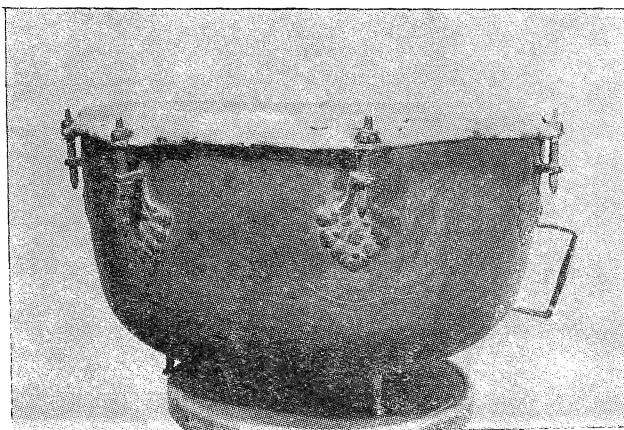
Wielokierunkowa Pracownia Konserwacji wykonała prace przy 207 obiektach. Dokonano przeglądu 683 eksponatów użyczanych innym placówkom, bądź wypożyczanych przez nasze Muzeum na wystawy. Poszczególne pracownie wykonały szereg gruntownych, bądź drobnych zabiegów przy wielu obiektach. Pracownia Konserwacji Malarstwa wykonała prace przy 64 obrazach i częściowe przy 2. Pracownia Konserwacji Militariów przy 64 obiektach i częściowe przy 3. Pracownia Grafiki przy 20 obiektach i częściowe przy 5. Pracownia Konserwacji Tkanin wykonała prace przy 50 obiektach.

Pracownicy służb konserwatorskich podnosili swoje umiejętności, odbywając przeszkolenia i praktyki w pracowniach Muzeum Archeologicznego i Narodowego.

Muzeum wypożyczyło z innych placówek, na organizowane wystawy 151 eksponatów, użyczyło zaś innym instytucjom na wystawy krajowe i zagraniczne 645 eksponatów. Warto wskazać, że obiekty nasze prezentowane były m.in. na wystawach: „Polska w okresie Jagiellonów” (Schallaburg), „Monograficzna Józefa Szajny” (Bruksela), „Ruch robotniczy w sztuce” (Berlin), „Artystyczny portret krakowski” (Lipsk), „Szopki krakowskie” (Akvizgran, Werona, Taormina), „Kossakowie” (Radom, Kraków), „Bractwo Strzeleckie” (Gniezno).

Przekazującymi i ofiarodawcami były następujące osoby i instytucje: Bogusław Andrasz, Andrzej Burda, Jan Bąk, Anna Badryk, Leszek Dziezic, Janusz Grabczak, Edward Gondek, Jarosiława Gajewska, Czesław Jarząbek, Danuta Hoblińska-Krzeszewska, Stanisław Kołaczyk, Franciszek Kowalski, Krystyna Kluz, Irena Łuczków, Lucjan Mrugała, Wacław Maj, Maria Magiera, Jan Masny, Janina Nowacka-Tomasik, Jan Przytuła, Antoni Kostrzewa, Anna Palarczykowa, Wacław Passowicz, Stefania Pochwalska, Magdalena Pruszyńska-Jaroszyńska, Bożenna Saładziak, Józefa Stachnik, Tadeusz Ślósarczyk, Krzysztof Sudnik, Teresa Stankiewicz, Maria Zrazik, Leszek Zachuta, Władysław Włoch, Gwardyjskie Towarzystwo Sportowe „Wisła”, Narodowy Bank Polski — Skarbiec Emisyjny, Prezydent m. Krakowa — Tadeusz Salwa, Przewodniczący Rady Narodowej m. Krakowa Apo-

9. Kocioł turecki XVIII w.

linary Kozub, Społeczny Komitet Obchodów Dni Krakowa, Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, Wydział Kultury Urzędu m. Krakowa.

WYSTAWY

Dobra passa muzeum trwa, podobnie jak w roku ubiegłym przygotowano szereg ciekawych wystaw, które zyskały dobre oceny krytyki oraz cieszyły się uznaniem publiczności. Szczególnie wiele przygotowano i troski poświęcono organizacji dwóch wystaw o charakterze historycznym, które choć miały charakter rocznicowy, to jednak znacznie szerzej i bardziej wnikliwie nie tylko okolicznościowo rozwijały podejmowane tematy.

Za punkt wyjścia pierwszej ekspozycji, przyjęto 40-tą rocznicę pamiętnych wydarzeń 1936 r. Wystąpienia klasy robotniczej Krakowa rozpoczęte 2 marca strajkiem okupacyjnym w fabryce „Sucharda”, który następnie rozszerzył się na załogę fabryki „Semperit”, „Zieleniewskiego” i inne zakłady, brutalnie przerwane strajku przez policję, wielki wiec i demonstracja robotnicza na pl. Matejki i ul. Basztowej, rozproszona salwami policji, od której padli zabici i ranni, manifestacyjny pogrzeb poległych na ulicach Krakowa — to najważniejsze momenty faktu, który zyskał sobie miano Roku Wielkich Walk klasy robotniczej naszego miasta. Autorka scenariusza, nie ograniczyła się jedynie do zaprezentowania tych tragicznych dni. Podjęła trud pokazania życia w Krakowie XX-lecia międzywojennego we wszystkich jego przejawach, w dniach walki i pracy, żałoby i radości. Starannie

przemysłany scenariusz ilustrowany znakomicie zebrany materiał, dokumentami, starymi fotografiami, afiszami i plakatami, obrazami i rysunkami, portretami kupców, fabrykantów, profesorów i artystów. Prezydenci Krakowa, rajcy i politycy w codziennym życiu i zmaganiach wyborczych — plakaty wyborcze rządowej jedynki i druki opozycji socjalistycznej, gazety tego okresu — „Ilustrowany Kurier Codzienny”, czyli popularny „IKC”, „Naprzód”, „Głos Narodu”, „Czas”, „Mucha”, „Wróble na dachu” i wiele innych, święta wojna „Asów” i „Pasów”, czyli „Wisły” i „Cracovii”, wreszcie wielkie święto miasta „Dni Krakowa” 1936 — czyli wielki festiwal kultury i sztuki. Dni radości przeplatane z dniami powagi — uroczysty pogrzeb Króla Ducha — czyli pogrzeb w dniach 27 i 28 VII 1927 r. sprowadzonych z Paryża zwłok Juliusza Słowackiego, które spoczęły na Wawelu obok A. Mickiewicza. Ogólnonarodowa żałoba w dniach pogrzebu Komendanta — Naczelnika i I Marszałka Józefa Piłsudskiego — twórcy Odrodzonego Państwa Polskiego i jeszcze raz Kraków pogrążony w żałobie, żegnający Trybuna Ludu Krakowa — Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej — Ignacego Daszyńskiego. Kraków rozbudowywany, z szeregiem powstałych wtedy gmachów publicznych: PKO przy ul. Wielopole, Akademii Górniczej i Biblioteki Jagiellońskiej przy Al. Mickiewicza, czy wreszcie Muzeum Narodowego. Kończyły wystawę dokumenty mówiące o ostatnich miesiącach i dniach pokoju przed pożogą września, otwierającego okrutny czas II wojny światowej. Autorką scenariusza i komisarzem wystawy, była dr Celina Bąk-Koczarska, współpracowali z nią mgr St. Piwowarski, który zgromadził

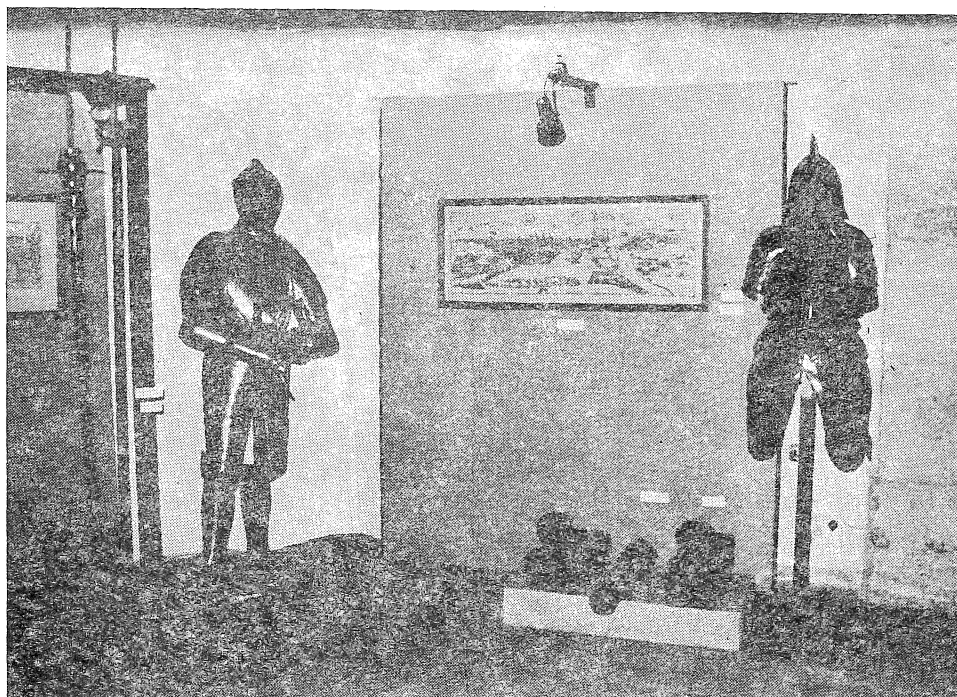
10. Wystawa „Od palisady do fortu” otwarcie, stoją od lewej: W. Turdza kom. wystawy, dyr. A. Szczygiel, v-prezydent J. Nowak, kier. Wydz. Kultury KK PZPR St. Franczak, prof. dr hab. Z. Żygulski

11. „W międzywojennym Krakowie” otwarcie wystawy, stoją od lewej: L. Ludwinkowski v-dyr Muzeum, M. Sapeta v-dyr Wydz. Kultury, dr C. Bąk-Koczarska kom. wyst., St. Franczak kier. Wydz. Kultury KK PZPR, A. Szczygieł dyr. Muzeum

12. „Od palisady do fortu” widok ogólny wystawy.

materiały dotyczące dziejów klasy robotniczej i ruchu literackiego oraz mgr W. Turdza, który był twórcą koncepcji plastycznej wystawy.

Druga ekspozycja miała charakter odmienny. Przedstawiała ona bardziej specjalistyczną tematykę, ale w znacznie szerszej panoramie czasowej — dzieje fortalicji krakowskiej od czasów pierwotnych wałów ziemnych, drewnianej palisady, aż po okres „*Twierdzy Kraków*”, z całym szeregiem przemyślanych fortów i bastionów, które z naszego miasta czyniły jedną z najpotężniejszych twierdz europejskich okresu końca XIX w. i czasów I wojny światowej.

Inspiracją do organizacji tej ekspozycji była 600-letnia rocznica otoczenia miasta murem obronnym, co stało się za zezwoleniem księcia Leszka Czarnego ok. 1286 r. Autor scenariusza tej wystawy, mgr Witold Turdza zebrał pieczołowicie szereg bezcennej wartości dokumentów i przywilejów królewskich, dotyczących, bądź to wielce zasłużonego dla obronności Krakowa Bractwa Kurkowego, bądź to „*rewizji murów*”, nakazów zwiększenia troski o stan ich zachowania. Obok dokumentów, szczególnie interesujący był pokaz prawie pełnej dokumentacji rysunkowej, przedstawiającej wygląd poszczególnych baszt, bram, czy też fragmentów murów. Oglądać więc można było rysunki: Wojnarowskiego, Głogowskiego, Brodowskiego, M. i B. Stachowiczów. Dodatkowo uatrakcyjniła ekspozycję kolekcja broni białej, palnej i miotającej (łuki i kusze wałowe), używanej w obronie miasta. Osobną część ekspozycji stanowiły zdjęcia, plany, rysunki i ocalone fragmenty niektórych urządzeń dawnych fortów i bastionów austriackich. Ta część ekspozycji znakomicie skomponowana z planszami odtwarzającymi kształt fortu, pokryta siatką maskującą, mogła być zaprezentowana publiczności dzięki życzliwości prof. dr hab. J. Bogdanowskiego oraz jego współpracowników, małżeństwa Wielgusów. Z komisarzem wystawy współpracowali ponadto mgr G. Lichończak, A. Malik.

Obok tych ekspozycji warto wspomnieć bardzo udaną wystawę „*Krakowskiego malarstwa portretowego*”, przygotowaną przez mgr Elżbietę Wojtaliową, którą pokazano w Lipsku. Na tej wystawie zaprezentowano portret krakowski, głównie XIX-wieczny, starając się przedstawić znaczące w życiu miasta osoby. Drugim ważnym kryterium był artystyczny wyraz obrazów. Oglądać więc można było m. i. prace Wł. Tetmajera, W. Wodzinowskiego, J. Malczewskiego, J. Mehoffera i innych.

Z tą ekspozycją, jakby w parze można zestawiać pokonkursową ekspozycję „*Współczesnego portretu krakowskiego*”.

Muzeum w trosce o rozwijanie zainteresowań artystów miastem, jego mieszkańcami, zorganizowało trzeci już w ciągu ostatnich lat konkurs adresowany do artystów całego kraju, którego celem było utrwalenie najbardziej ciekawych i zasłużonych dla miasta ludzi w artystycznym portrecie. Nadesłane prace reprezentowały poziom dosyć zróżnicowany, w większości bardzo wysoki udanie nawiązując do znakomitych mistrzów portretu, którzy działali wcześniej w naszym mieście. Wśród nadesłanych prac, jury obradujące pod kierownictwem dyrektora Muzeum mgra A. Szczygła, przyznało w dziedzinie malarstwa nagrody: I. Zbysławowi Markowi Maciejew-

skiemu, za obraz „*Olga Boznańska*”, poświęcony pamięci H. Blum, II. nagrodę Krzysztofowi Kajderowi za obraz „*Stanisław Wyspiański*” wg Mehoffera, Marii Markowskiej za „*Autoportret z różową filiżanką*”, Stanisławowi Wiśniewskiemu za obraz „*Allan*”. III nagrodę Antoniemu Kawałko za „*Portret Mariana Kruczkę*”, Charlotta Bologna za „*Portret Ireny Solskiej*”. W dziedzinie rzeźby I nagrodę otrzymała Małgorzata Olkuska za pracę „*Epitafium dla prof. K. Estreichera*”, II nagrodę Elżbieta Jaros-Wasilewska za „*Popiersie Olgi Boznańskiej*”, III nagrodę Bogusław Langman za „*Popiersie ks. kardynała Stefana Sapiehy*”. W dziedzinie grafiki laureatami 2 równorzędnych wyróżnień uznano: Marię Markowską za „*Portret Ireny Blum I*” oraz Adama Wsiółkowskiego za zestaw 6 karykatur profesorów ASP w Krakowie. Komisarzem konkursu i wystawy była mgr Bożena Saładziak.

W zakończeniu warto wspomnieć, że jak zwykle dużym zainteresowaniem cieszyły się szopki, które tym razem zaprezentowano na czterech wystawach w muzeach polskich i na wystawie we Włoszech. W kilku miastach pokazano „*Kraków w malarstwie starym i nowym*”.

DATY OTWARCIA WYSTAW

A. Sala wystaw zmiennych ul. Franciszkańska 4

- 24. II. — „*Ocalić od zapomnienia*” VIII pokonkursowa wystawa fotograficzna, zorganizowana wspólnie z Tow. Miłośników Historii i Zabytków Krakowa pod patronatem Prezydenta m. Krakowa.
- 3. IV. — „*W międzywojennym Krakowie*” (komisarz dr Celina Bąk-Koczarska)
- 18. VII. — „*Portret krakowski*” — pokonkursowa wystawa malarstwa (komisarz mgr Bożena Saładziak)
- 5. IX. — „*Od palisady do fortu*” (komisarz mgr Witold Turdza)
- 7. XII. — „*Najpiękniejsze szopki krakowskie*” wystawa pokonkursowa (komisarz mgr Tamara Petryk)

B. Wystawy objazdowe

- 15. III. — „*Kraków w starej fotografii*” (Muzeum Okręgowe — Nowy Sącz)
- 25. III. — „*Kraków stary i nowy w malarstwie*” (Muzeum Okręgowe — Piotrków Trybunalski)
- 24. XI. — „*Szopki krakowskie*” (Muzeum Regionalne — Wieluń)
- 24. XI. — „*Szopki krakowskie*” (Muzeum — Zabrze)

C. Wystawy zagraniczne

- 29. VIII. — „*Krakowskie malarstwo portretowe*” — Muzeum Historyczne m. Lipska — NRD
- 10. XI. — „*Szopki krakowskie*” — Taormina — Włochy.

Organizując wystawy, muzeum korzystało z życzliwości następujących placówek: Biblioteki Jagiellońskiej, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Archeologicznego w Krakowie, Muzeum Etnograficznego w Krakowie, Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, Wojewódzkiego Państwowego Archiwum w Krakowie, Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych, Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu, Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I UPOWSZECHNIENIOWA

Praca naukowa przebiegała zgodnie z wieloletnimi planami. Koncentrowała się głównie na ewidencji, naukowym opracowaniu i należyтым zabezpieczeniu obiektów wchodzących w skład nowopozyskiwanych kolekcji, lub też stanowiących już własność muzealną. Wiele uwagi poświęcono na studia do przygotowywanych scenariuszy wystaw zmiennych; XX-lecia międzywojennego i historii murów obronnych.

Przygotowano szereg wystaw i artykułów, które publikowane były w numerze 13 „Krzysztoforów”. Ponadto prowadzono studia nad historią pałacu „Krzysztofor”, gromadząc dane o jego właścicielach i mieszkańcach (dr C. Bąk-Koczarska) kontynuowano prace nad: szkolnictwem żydowskim w XIX w. i XX w. (Zofia Wordliczkowa), bibliografią historii Żydów polskich, oraz katalogiem żydowskiej prasy (T. Polański), etnografią żydów polskich (E. Duda).

Dział „Walki i męczeństwa Polaków w latach okupacji hitlerowskiej” zgodnie z planem kontynuował gromadzenie materiałów do „Bibliografii historii Krakowa w okresie wojny i okupacji” oraz kartotek: uczestników ruchu oporu, więźniów obozów hitlerowskich, członków aparatu okupacyjnego w dystrykcie krakowskim (mgr mgr T. Gąsiorowski, A. Kuler, M. Natkaniec).

Pracownicy działu Historii Teatru, kontynuowali prace nad bibliografią artykułów i opracowań dotyczących historii teatru krakowskiego.

W ramach reinwentaryzacji i weryfikacji naukowej, dotychczasowych opracowań, mgr G. Lichończak prowadziła dalsze studia nad kolekcją Bractwa Kurkowego, a mgr M. Kwaśnik opracowywała starodruki, które posiada Muzeum. Kontynuowano też cykl „Znani kolekcjonerzy” (mgr J. Nowak). Ponadto pracownicy Muzeum publikowali artykuły dotyczące historii przedmieść i nowych osiedli Krakowa na łamach „Echa Krakowa” (J. Salwiński), oraz o działalności lewicy bułgarskiej w Krakowie w „Zyciu Literackim” (St. Piwowarski). Wiele czasu jak zawsze, poświęcono na kwerendy, prowadzone dla potrzeb zarówno Instytutów Naukowych, innych placówek muzealnych, jak i osób prywatnych. Uczestniczyli też pracownicy muzeum w licznych sympozjach i konferencjach naukowych.

Praca upowszechnieniowa, przebiegała zgodnie z wypracowanymi od lat kierunkami, adresowano ją głównie do młodzieży i dzieci szkół średnich, podstawowych, a nawet i przedszkoli krakowskich, starając się, jak zawsze, aby kontakty te nie miały

charakteru jednorazowego, lecz, aby owocowały stałymi związkami i sytematyczną współpracą. Obok kontaktów z placówkami oświatowymi, starano się też z odczytami i prelekcjami docierać do klubów i świetlic zakładowych.

Muzeum było współorganizatorem: olimpiady historycznej, adresowanej do uczniów szkół podstawowych, wspólnie z innymi placówkami muzealnymi i Oddz. Doskonalenia Nauczycieli, — konkursu „Czy znasz Kraków — Kraków nowożytny”, wspólnie z Wydz. Kultury Urzędu m. Krakowa, Kuratorium Oświaty i Wychowania oraz Pałacu Młodzieży. Nową imprezą był konkurs „Dr Henryk Jordan i jego epoka”, którego I etap rozpoczął się we wrześniu, a finał przewidziany jest na miesiące wiosenne 1987 r. Pracownicy Muzeum, prowadzili pogadanki, prelekcje i spacer „Śladami dra Henryka Jordana”.

W okresie ferii zimowych i wakacji, organizowano akcję „Zwiedzamy muzea”, a dla dzieci młodszych „Godzina legend krakowskich”. Ta forma kontaktu, cieszyła się jak zawsze, dużym powodzeniem. Odbyto 37 spotkań dla 1.446 słuchaczy. Po ekspozycjach stałych i wystawach czasowych, oprowadzono 483 grupy wycieczkowe. W akcji „Przedzskolacy w Muzeum”, wzięło udział 254 dzieci, które uczestniczyły w 7 spotkaniach. W klubach, świetlicach, domach kultury, wygłoszono 57 prelekcji dla 2439 słuchaczy. Ponadto, zrealizowano w Muzeum 22 lekcje dla 1.157 uczniów. Wynikiem intensywnych działań, była duża frekwencja; wystawy muzealne, zlokalizowane w salach własnych, oraz wystawy czasowe i objazdowe, oglądnięto 126.076 osób.

Dorocznym już zwyczajem, Muzeum było współorganizatorem:

Dorocznego konkursu na pamiątkę i kram „Emausowy”

Intronizacji Króla Kurkowego

5. VI. — Pochód Lajkonika

9. VII. — Konkurs plastyczny pt. „Portret krakowski w malarstwie, rysunku, grafice i rzeźbie”

4. XII. — XLIV konkurs na najpiękniejszą szopkę krakowską.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Podobnie jak w latach poprzednich, zadbano o to, aby przybywającym do muzeum widzom, nie zabrakło folderów, przewodników i innych druków reklamowych, ułatwiających zwiedzanie ekspozycji. W ciągu tego roku wydano 12 numer „Krzysztoforów”, wznowiono „Przewodnik po starej Synagodze”, ukazał się też długo oczekiwany przewodnik po wystawie stałej — „Z dziejów i kultury Krakowa” pod redakcją W. Passowicza i E. Wojciechowskiej. Przygotowano trzy foldery „W międzywojennym Krakowie” — autorstwa dr C. Bąk-Koczarskiej, „Od palisady do fortu” pióra W. Turdzy oraz „Portret krakowski” w opracowaniu E. Wojtałowej. Przygotowano też i wydrukowano sprawozdanie z „XLIII konkursu Szopek”, sporządzone przez A. Szałapak. Wydano 6 afiszy i zaproszeń informujących i reklamujących nowoorganizowane ekspozycje czasowe.

RADA MUZEALNA

18. XII. Odbyło się posiedzenie Rady pod przewodnictwem prof. dr hab. St. E. Nahlika. W posiedzeniu, obok członków Rady wzięli udział pracownicy merytoryczni muzeum: v-dyr St. Mrocza, oraz kierownik pracowni Dziejów Ruchu Robotniczego mgr St. Piwowarski. Rada zapoznała się z dokonaniami naszej placówki w mijającym 1986 r. Dyrektor L. Ludwikowski, poinformował członków Rady, że w konkursie na najciekawsze wydarzenia muzealne 1985 r. — wystawa „650 lat Kazimierza”, uzyskała nagrodę II stopnia i indywidualną dla autora scenariusza i zespołową za realizację. Dyrektor A. Szczygieł poinformował o planach badawczych, wystawieni-nych i wydawniczych na rok 1987, podkreślając, że główne akcenty położone zostaną na opracowanie zbiorów, oraz rozpoczynający się spis z natury. Dyr. St. Mrocza, poinformował o stanie budynków muzealnych, akcentując iż w kolejnych latach wydatkowano 30 milionów w 1985 i 24 miliony zł w 1986 r. na remonty, instalacje antywłamaniowe i ppoż. Zapowiedział też, że Muzeum zwolna przygotowuje się do generalnego remontu gmachu głównego — pałacu „Krzysztofor”. O problemach związanych z długofalowymi planami kolekcjonerskimi i badawczymi, ukierunkowanymi na dokumentację warunków życia i walki krakowskiej klasy robotniczej mówił mgr St. Piwowarski. W dyskusji zabierali kolejno głos prof. prof. J. Wyrozumski, W. Bieńkowski i St. E.

Nahlik. Podkreślali oni ogrom prac zarówno administracyjnych, jak i dokumentacyjno-badawczych. Zalecali ścisłą współpracę z innymi placówkami, szczególnie Wojewódzkim Archiwum Państwowym.

ZMIANY PERSONALNE

W ciągu roku przyjęci zostali do pracy w muzeum następujący pracownicy: Krystyna Bober-Sępowicz, Barbara Basiaga, Janina Brzezińska, Anita Duszyńska, Zbigniew Drath, Feliks Grzybowski, Maciej Hunia, Domicela Kijak, Włodzimierz Kalinowski, Małgorzata Kuder, Wiktor Kucharski, Wanda Kulig, Piotr Ludwikowski, Tadeusz Maciejowski, Katarzyna Marszałek, Monika Maik, Iwona Nuckowska, Teresa Foltańska, Kinga Olewicz, Maria Porebska, Anna Per, Iwona Ramotowska, Dorota Różycka, Krzysztof Płochocki, Józefa Sikora, Felisk Szwarz, Anna Sliwa, Marek Szumski, Władysław Tylek, Stanisław Wójtowicz, Katarzyna Wojnar, Jolanta Wiśniowska.

Odeszli z pracy: Krystyna Bałuka, Bożena Boba, Zofia Dubas, Halina Gawron, Ewa Juszczyk, Liliana Koziel, Wanda Krupa, Wanda Kulig, Władysław Korpak, Bożena Musiał, Marcjanna Nalepa, Leszek Gawor, Beata Pieczara, Maria Porebska, Otylia Solarz, Maria Szymańska, Eugenia Starczewska, Feliks Szwarz, Dagmara Sierkowska, Anna Szelaż, Władysław Tylek, Stanisław Wójtowicz, Halina Zydróż.